

'Otuá," ne ongo 'i 'e he taha kotoa kuo fakafehokotaki 'a langi mo māmani 'e ha hiva fakalāngilangi 'o e loto fakafeta'í mo e loto fakamālō ki he 'Otuā Māfimafí. Ne 'ikai lava 'o ta'ofi e ngaahi lo'imatá.

'E 'i ai e 'aho, 'e ma'u ai 'e he kāingalotu faivelenga 'o e Kolo Ta'engata, 'a e ngaahi ouau ta'engata 'i he fale mā'oni'oni 'o e 'Otuá.

'Oku ou fakahā 'eku hounga'ia ki he'eku Tamai Hēvaní ko e tempale ko ia 'oku lolotonga langa 'i Lomá pea pehē ki hotau ngaahi tempalé kotoa 'i he feitu'u kotoa pē. 'Oku nau takitaha tu'u ko ha maama ki he māmaní, ko hano fakahaa'í 'o 'etau fakamo'oni, 'oku mo'ui e 'Otuā ko 'etau Tamai Ta'engata pea 'okú Ne faka'amu ke tāpuaki'i kitautolu mo tāpuaki'i hono ngaahi foha mo e 'ofefine 'o e to'u tangata kotoa pē. 'Oku hoko hotau tempale takitaha ko hano fakahaa'í 'o 'etau fakamo'oni 'oku 'i ai e mo'ui hili 'a fa'itoka pea 'oku pau ia 'o hangē pē ko 'etau mo'ui 'i he māmaní. Ko 'eku fakamo'oni ia.

'E hoku kāinga 'ofeina, 'ofa ke tau fai e ngaahi feilaulau kotoa 'oku fie ma'ú kae lava ke tau 'alu ki he tempalé 'o ma'u 'a e laumālie 'o e tempalé 'i hotau lotó mo hotau 'apí. 'Ofa ke tau molomolo muiva'e 'i hotau 'Eiki mo e Fakamo'ui ko Sísū Kalaisí, 'a ia na'á ne fai e feilaulau taupotu tahá ma'atautolu ke tau lava 'o ma'u e mo'ui ta'engata mo e hākeaki'í 'i he pule'anga 'o e Tamai Hēvaní. Ko 'eku lotú ia 'i he loto fakamātoato mo'oni pea 'i he huafa 'o hotau Fakamo'ui, ko e 'Eiki ko Sísū Kalaisí, 'ēmeni. ■

MA'U'ANGA FAKAMATALÁ

1. Joseph F. Smith, 'i he Conference Report, Oct. 1902, 3.
2. Vakai Vilson Felipe Santiago mo Linda Ritchie Archibald, "From Amazon Basin to Temple," *Church News*, Mar. 13, 1993, 6.
3. Vakai, C. Jay Larson, "Temple Moments: Impossible Desire," *Church News*, Mar. 16, 1996, 16.
4. Heber C. Kimball, 'i he Orson F. Whitney, *Life of Heber C. Kimball* (1945), 67.
5. *Ngaahi Akonaki 'a e Kau Palesitani 'o e Siasi: Siosefa F. Sāmīta* (1998), 288.
6. *The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball (1982), 301.
7. Janice Kapp Perry, "'Oku Ou Fie Sio he Tempalé," *Tohi Hiva 'a e Fānau*, 99.

Fai 'e 'Eletā Richard G. Scott

'O e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá

Ko e Ngaahi Tāpuaki Ta'engata 'o e Malí

'Oku toe 'uhingamālie ange e sila he tempalé 'i he lahi ange e me'a te ke a'usia he mo'uí. 'E tokoni ke mou toe vāofi mo ma'u ha fiefia lahi mo fiamālie ange ai.

'Oku ou pehē 'oku fakamatala'í 'e he pōpoaki faka'ofa'ofa 'oku 'omi 'e he kuaea fisifisi-mu'á ni 'a e sīpinga 'o e mo'uí ma'a hotau tokolahi: 'a e "feinga ke hangē ko Sísuú."

'I he 'aho 16 'o Siulai 1953 ne u tū-'ulutui ai mo hoku 'ofa'anga ko Seiní, ko ha ongome'a mali kei talavou 'i ha 'ōlita, he Tempale Manitai 'Tutaá. Na'e hanga 'e Palesitani Luisi R. 'Enitasoni 'o fakahoko 'ema malí 'i hono mafai faisilá ke ma hoko ko ha husepāniti mo e uai fi ki he nofo taimí mo 'itāniti. 'Oku 'ikai haku mālohi ke fakamatala'í e nonga mo e melino kuo fakapapa-u'í mai kapau 'e hokohoko atu 'eku mo'ui tūu pea 'e lava ke u fakataha mo hoku 'ofa'anga ko Seiní pea mo 'ema fānau 'o ta'engata, makatu'unga he ouau toputapu ne fakahoko 'aki e mafai totonu 'o e lakanga fakataula-'eiki 'i he fale 'o e 'Eiki.

Kuo fakama'u kiate kimaua 'ema fānau 'e toko fitú 'aki e ngaahi ouau toputapu 'o e tempalé. Kuo 'osi mā-lōlō foki hoku uai fi 'ofa'anga ko Seiní pea mo ha toko ua 'o 'ema fānau.

'Oku nau 'omi ha 'uhinga mālohi ki he toenga 'o e fāmilí ke mau mo'ui taau kae lava ke mau ma'u fakataha e ngaahi tāpuaki ta'engata ne tala'ofa mai 'i he tempalé.

Ko e malí mo e fāmilí e ongo pou mahu'inga 'e ua 'okú na pou pou'í e palani 'a e Tamai 'i Hēvaní ki he fiefiá. 'Oku fakamamafa'í lahi e mahu'inga 'o e ongo tefito ko 'ení koe'uhí ko e feinga ta'etuku 'a Sētane ke veuki 'a e fāmilí mo holoki 'a e mahu'inga 'o e ngaahi ouau fakatempalé, 'a ia 'okú ne ha 'i fakataha e fāmilí ke ta'engata. 'Oku toe 'uhingamālie ange e sila he tempalé 'i he lahi ange ko ia e me'a te ke a'usia he mo'uí. 'E tokoni ia ke mou toe vāofi mo ma'u ha fiefia lahi mo fiamālie ange 'i he mo'ui matelié.

Ne 'i ai ha taimi ne u ako ai ha lēsoni mahu'inga mei hoku uai fi. Ne u fa'a folau he'eku ngāué. Ne meimeie uike 'e ua 'eku folau peá u toki foki ki 'api 'i ha pongipongi Tokonaki. Ne toe ha houa 'e fá ki mu'a ia peá u 'alu ki ha toe fakataha na'e fie ma'u ke u 'i ai. Ne u fakatokanga'í kuo maumau 'ema mīsini foó pea 'oku fō nusinusi

pē hoku uaiifí. Ne u kamata ngaohi e misini.

Ne ha'u 'a Sēini 'o 'eke mai, "Lisiate, ko e hā ho'o me'a 'oku fa'?"

Ne u talaange, "Ko 'eku ngaahi e misini foó ke 'oua na'á ke toe fō nusinusi."

Na'á ne talamai, "Tuku ia, 'alu koe 'o va'inga mo e fānaú."

Na'á ku talaange, "Te u lava 'o va'inga mo e fānaú 'i ha fa'ahinga taimi pē. 'Oku ou fie tokoni atu kiate koe."

Na'á ne pehē mai leva, "Lisiate, kātaki 'o 'alu mu'a 'o va'inga mo e fānaú."

'I he taimi 'oku ongo mālohi mai ai hono le'ó, kuo pau leva ke u talangofua.

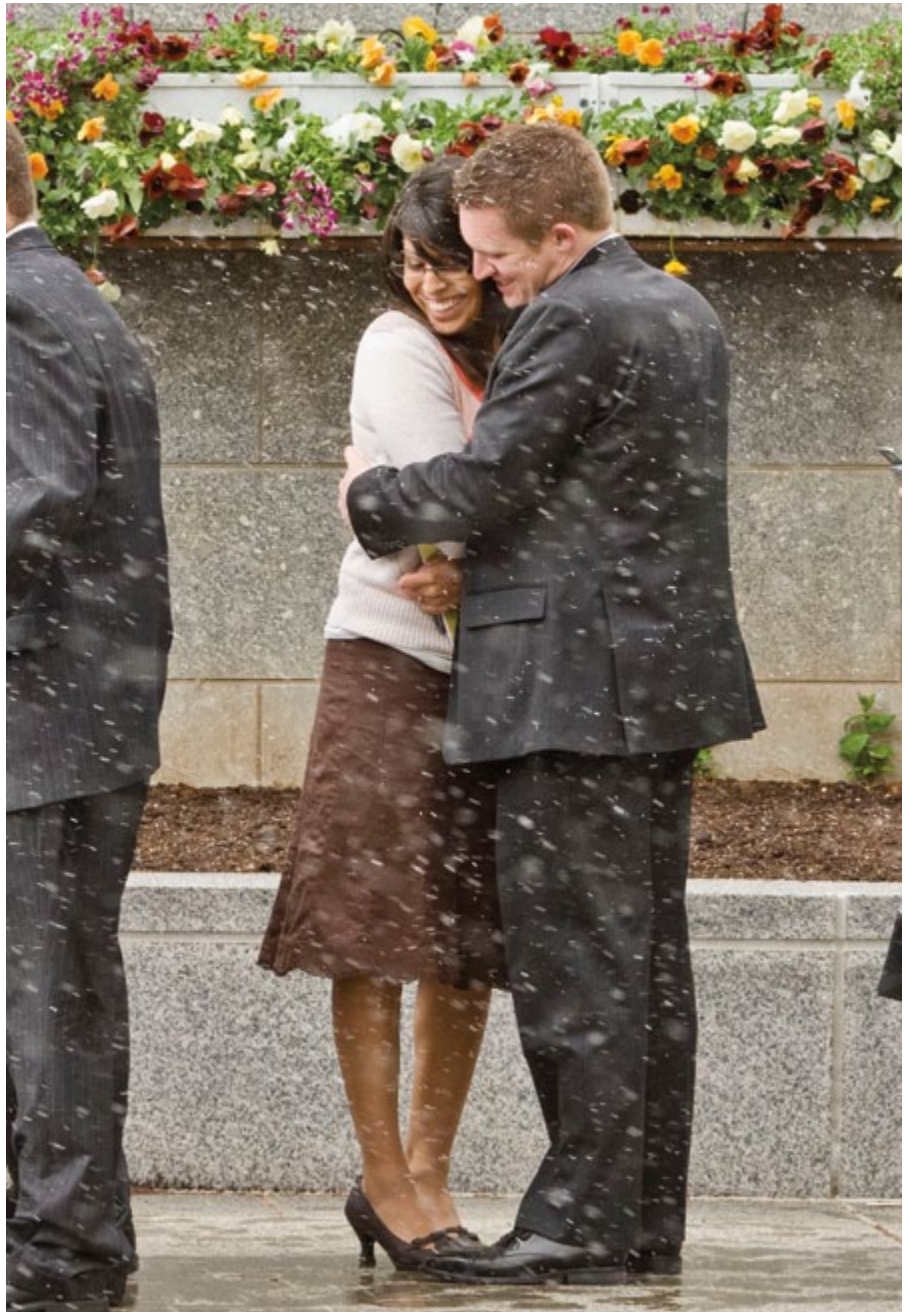
Ne u ma'u ha taimi fakalata mo e fānaú. Ne mau taufetuli mo teka holo he lau'i'akaú. Hili ia ne u toki 'alu leva ki he'eku fakatahá. Ne mei ngalo e me'á ni ia ka ne ta'e'oua e lēsoni na'á ne fie ma'u ke u akó.

'I he pongipongi hokó, 'i he 4:00 hengihengí nai, ne faka'āki au 'e ha ongo ki'i nima ne takai'i hoku kiá, pea 'uma mai ki hoku kou'ahé mo fafana mai e ngaahi fo'i lea ko 'eni he 'ikai ke toe ngalo 'iate au, "E Teti, 'oku ou 'ofa 'iate koe. Ko hoku kaume'a lelei tahá koe."

Kapau 'okú ke a'usia ha me'a pehē 'i ho fāmilí, ta 'okú ke ma'u ha taha 'o e ngaahi me'a fakafiefia taha 'o e mo'uí.

Kapau ko ha talavou matu'otu'a fe'unga koe ka 'oku te'eki ai ke ke mali, 'oua na'a maumau'i ho taimi he me'a ta'e'aongá. Hoko atu e mo'uí peá ke tokanga taha ki he teuteu ke malí. Longomo'ui 'i hono fakahoko e ngaahi taumu'a mā'oni'oni 'i he mo'ui ní. Kau talavou, fai ha ngāue fakafaipekau lelei. Pea toki fai leva e me'a mahu'inga tahá ko hano kumi hao hoa ta'engata 'oku tāú. 'I he taimi te ke fu'u tokanga ai ki ha finemui, 'ai ke ne 'ilo 'okú ke makehe kae toe fie 'ilo lahi ange kiate koe. 'Ave ia ki ha ngaahi feitu'u 'oku leleí. 'Ai ke ke mohu founga. Kapau te ke fie ma'u ha uaiifí lelei, 'oku fie ma'u ke ne vakai kiate koe ko ha tangata lelei mo ha taha 'e lava ke hoko ko ha husepāniti lelei.

Kapau kuo ma'u ha taha, te mo lava ke faikaume'a 'i ha founga

faka'ofa'ofa pea mali 'o ma'u ha fiefia 'oku ta'engatá 'i ho'omo nofo pē 'i loto he fakangatangata kuo fokotu'u 'e he 'Eiki.

Kapau kuó ke mali, 'okú ke anganofo faka'atamai mo fakaesino nai ki ho malí? 'Okú ke mateaki'i koá ho'o ngaahi fuakava 'o e malí 'o 'ikai ke ke lea 'aki ki ha tokotaha kehe ha me'a he 'ikai te ke loto ke fanongo ki ai ho hoá? 'Okú ke 'ofa mo pou pou 'i nai ho hoá mo e fānaú?

Ngaahi tokoua, 'okú ke taki 'i hono fakahoko e ngaahi 'ekitiviti fakafāmilí

hangē ko e ako folofolá, lotu fakafāmilí mo e efiāfi fakafāmilí 'i 'apí, pe 'oku fai 'e ho uaiifí 'a e me'a ko ia 'oku 'ikai ke ke tokanga ke fakahoko 'i 'apí? 'Okú ke fa'a tala ki ho uaiifí 'okú ke 'ofa mo'oni ai? 'E mātu'aki fiefia ai. 'Oku pehē 'e ha kau tangata 'i he'eku lea 'aki 'ení, "Okú ne 'osi 'ilo pē ia." 'Oku fie ma'u ke ke tala ki ai. 'Oku toe tupulaki pea faitāpuekina ange 'a e fefiné 'i ho'o fakamahino ange 'okú ke 'ofa aí. Fakahounga'i e me'a 'oku fai ho hoá ma'au. Toutou fakahaa'i ho'o 'ofa mo e hounga'ia. 'E fakafiefia, lelei

mo mahu'ingamālie ange ai e mo'uí. 'Oua na'a fufuu'i 'a e ngaahi ongo fakamatula ko ia 'o e 'ofá. Pea 'e toe lelei ange ki ho uai'í kapau 'okú ke puke mai ia lolotonga ho'o talaange ki ai 'a e ngaahi me'á ni.

Ne u ako mei hoku uai'í 'a e mahu'inga hono fakahaa'i 'o e 'ofá. 'I he kamakamata 'ema nofo malí, ne u fa'a fakaava hake 'eku folofolá ke fakahoko ha pōpoaki 'i ha fakataha-anga, kuo tuku hake ai ha ki'i tohi 'ofa mo ha pou'pou meia Sēini. 'I he taimi 'e ni'ihí ne ongo mālohi e me'a ne tohí pea faingata'a ke u toe lea. Ne hoko pea 'oku kei hoko e ngaahi tohi mahu'ingá ni mei ha uai'í 'ofá, ko ha mata'ikoloa ta'e hano tatau 'o e fakafiemālié.

Ne u kamata ke fai e me'a tatau ki ai, kae 'ikai ke u fakatokanga'i 'ene fu'u mahu'inga fau kiate iá. 'Oku ou manatu'i ha ta'u 'e taha na'e 'ikai ha'aku pa'anga ke kumi 'aki ha'ane me'a'ofa ki he Valenitainé, pea ne u fakakaukau ke tā ha fakatātā 'aki e vali vai 'i mu'a he 'aisí. Ne fai hoku lelei tahá, ka na'e 'i ai e fo'i me'a 'e taha ne fehālaaki. Na'e 'ikai ko ha vali vai ka ko e vali lolo ia. Na'e 'ikai ke ne teiteti loto ke u toe to'o e vali ko iá mei he 'aisí.

'Oku ou manatu'i e 'aho 'e taha ne u to'o mai ai e fanga ki'i la'ipepa fuopotopoto ko ē 'oku ma'u mei hono fakaavaava 'o e pepá 'o u tohi'i ai e fika ko e 1 ki he 100. Ne u fulihi

tahataha hake kinautolu 'o tohi'i ai ha pōpoaki kiate ia, ko e fo'i lea 'e taha 'i he fo'i siakale takitaha. Na'á ku tānaki kotoa kinautolu 'o fa'o 'i ha sila. Na'á ku fakakaukau te ne fiefia he fo'i lea makehe 'oku tohi'i aí.

'I he taimi na'á ne mālōlō aí, ne u 'ilo 'i he'ene koloa fakafo'ituituí 'ene hounga'ia 'i he fanga ki'i pōpoaki ne ma fevahevahe'akí. Ne u fakatokanga'i na'á ne fakapipiki kotoa e ngaahi fo'i siakalé 'i ha la'i pepa. Ne 'ikai ngata 'i he'ene tauhi 'eku ngaahi tohi na'e fai kiate iá, ka na'á ne toe malu'i kinautolu 'aki ha milemila 'o hangē ha koloa mahu'ingá. Na'e 'i ai pē 'a e ki'i tohi 'e taha ne 'ikai ke tuku fakataha ia mo e toengá. 'Oku kei tuku pē ia 'i mui he sio'ata 'emau uasi 'i peitó. 'Oku pehē ai, "E Sēini, kuo taimi ke u talaatu 'oku ou 'ofa 'iate koe." 'Oku kei tuku pē ai pea 'okú ne fakamanatu kiate au 'a e 'ofefine makehe ko ia 'o e Tamai Hēvaní.

'I he'eku fakakaukau atu ki he'ema mo'uí, 'oku ou 'ilo'i ne faitāpuekina kimaua. Kuo te'eki ai pē ke ma kē 'i 'api, pe fai ha lea ta'e'ofa 'i homa vaá. 'Oku ou 'ilo ne ma'u e tāpuaki ko iá meiate ia. Ne hoko ia ko 'ene loto fie foakí, vahevahé, pea 'ikai siokitá. 'I he kongá kimui 'ema mo'uí ne u feinga ke fa'ifa'itaki ki he'ene sīpingá. 'Oku ou fokotu'u atu 'i ho'omou hoko ko e husepāniti mo e uai'í ke mou fai e me'a tatau 'i homou 'apí.

Ko e 'ofa haohaoá ko ha mālohi lahi ia ki he lelei. Ko e 'ofa mā'oní'oní 'a e fakava'e 'o ha mali 'oku tu'uloá. Ko e tupu'anga tefito ia 'o ha fānau 'oku tupulaki mo fiemālie. Ko hai te ne lava ke fua tautau 'o e ivi takiekina e 'ofa 'a ha fa'ē? Ko e hā ha fua 'e tolonga mei he tenga 'o e mo'oní na'e tō 'e ha fa'ē 'i he loto tokanga pea tauhi 'i he 'ofa he kelekele mo'ui 'o e loto falala mo e 'atamai 'o ha ki'i tamasi'i? 'I ho'o hoko ko ha fa'eé kuo foaki kiate koe ha ongo fakalangí ke tokoni ke ke 'ilo e ngaahi talēniti makehe mo e me'a 'e lava 'e ho'o tamá. Pea 'i ho'omo ngāue fakataha mo ho husepāniti, te mo lava ke tauhi pea fakamālohia 'o fakatupu-laki e anga ko iá.

Ko e me'a fakafiefia ke mali. 'Oku fakalata e malí. 'E 'alu pē 'a e taimí, mo e kamata ke mo fakakaukau tatau, ma'u e ngaahi ongo mo e ue'i tatau. 'Oku 'i ai e ngaahi taimi te mo fiefia ai, taimi 'o e 'ahi'ahí mo e faingata'a'ia, ka 'e tatakí kimoua 'e he 'Eikí 'i he ngaahi me'a te mo a'usia 'o mo tupu-laki fakataha aí.

'I ha pō 'e taha ne 'ā hake homa foha si'isi'i ko Lisiaté 'o tangi he na'e palopalema hono mafú. Ne ma fanongo ki ai. 'Oku anga maheni 'aki pē 'e hoku uai'í ke ne tu'u 'o tokanga'i e pēpē he'ene tangí, ka ne u talaange, "Tuku ke u tokanga'i ia."

Koe'uhi ko 'ene puké, ko e taimi pē 'oku tangi aí, 'e vave e tā hono mafú. 'E lua pea 'uli ai e 'ufi'ufi mo-hengá. Ne u puke mai ia 'o feinga'i ke holo e tā hono mafú pea fakana'ana'ia 'i he'eku feinga ke fetongi hono valá mo e tupenu kafú. Ne u fua ia kae 'oua ke mohe. Na'e 'ikai te u 'ilo he taimi ko 'ení, 'e mālōlō ia 'i ha ngaahi māhina si'i mei ai. Te u manatu'i ma'u pē 'eku fuofua iá he valenga 'o e pō ko iá.

'Oku ou manatu'i lelei 'a e 'aho na'á ne mālōlō aí. 'I he'ema foki mo Sēini mei falemahakí, na'á ma afe he ve'ehalá peá u puke mai ia ki hoku fatafatá. Na'á ma fakatou tangi, ka na'á ma 'ilo te ma toe ma'u pē ia he tafa'aki 'e taha 'o e ve'ilí koe'uhi ko e ngaahi fuakava ne ma fai he temipalé. Na'e ngali faingofua ai ke ma tali 'ene mālōlō.

Na'e hanga 'e he anga'ofa 'a Sēini 'o ako'i au 'i ha ngaahi me'a mahu- 'inga lahi. Na'e 'ikai ke u fu'u matu'o- tu'a, ka na'á ne fu'u fakalaumālie mo fakapotopoto. 'Oku hanga 'e he malí 'o 'omi 'a e 'ātakai totonu ke ikuna'i ai ha fa'ahinga faka'amu siokita. 'Oku ou tui ko e taha e 'uhinga 'oku fale'i ai ke ke mali 'i ho'o kei talavou' ke ta'ofi hano fakatupulaki ha fa'ahinga anga 'e faingata'a hano liliu.

'Oku ou faka'ofa'ia 'i ha tangata 'oku te'eki ai ke ne fili ke kumi hano hoa ta'engata pea tangi hoku lotó ma'á e kau fafine 'oku te'eki ke nau malí. 'E 'i ai ha ni'ihi 'o kimoutolu 'e ongo'i li'ekina mo 'ikai fakahounga'i pea 'ikai ke ke 'ilo pe 'e anga fēfē ha'o ma'u e ngaahi tāpuaki 'o e malí mo ha fānau 'i ho fāmilí. 'Oku fai- ngofua e me'a kotoa ki he 'Eikí, pea 'okú Ne tauhi 'Ene tala'ofa kuó Ne ue'i 'Ene kau palōfitá ke fakahaá. Ko ha vaha'a-taimi lōloa 'a 'itāniti. Tui ki he ngaahi tala'ofa ko iá, pea mo'ui taau ke ma'u kinautolu pea 'e lava 'e he 'Eikí 'o fakahoko ia 'i ho'o mo'uí 'i Hono taimi pē 'O'ona. Ko e mo'oni te ke ma'u 'a e tāpuaki kotoa pē kuo tala'ofa mai 'okú ke taau ke ma'ú.

Kātaki 'o fakamolemole'i au he'eku lea ki hoku uaifi fisifisimu'a ko Sēini, ka 'okú ma hoko ko ha fāmilí ta'e- ngata. Na'á ne fiefia ma'u pē, peá ne hoko iá ko 'ene tokoni ki he ni'ihi kehé. Pea a'u pē ki he'ene puke lahí, na'á ne lotu ma'u pē he pongipongi 'o kole ki he Tamai Hēvaní ke tatakí ia ki ha taha te ne lava 'o tokoni'i. Na'e toutou tali ma'u pē 'a e lotu faka- mātoto ko iá. Na'e fakama'ama'a e kavenga 'a ha tokolahi; pea fakafiefia'i 'enau mo'uí. Na'e tāpuekina ma'u pē ia he'ene hoko ko ha me'angāue ne tatakí 'e he 'Eikí.

'Oku ou 'ilo'i e 'ofa ki ha 'ofefine 'o e Tamai Hēvaní ne anga'ofa mo mo'ui mateaki 'i he tu'unga anga- tonu 'o e fefiné. 'Oku ou 'ilo'i pau 'i he'ema toe fesiofaki he kaha'ú 'i he tafa'aki 'e taha 'o e veilí, te ma 'ilo'i ai 'oku toe lahi ange 'ema fe'ofa'akí. 'E toe lahi ange 'ema hounga'ia, hili hono fakamavahevahe'i kimaua he taimi ni 'e he veilí. 'I he huafa 'o Sisū Kalaisí, 'ēmeni. ■

Fai 'e 'Eletā D. Todd Christofferson

'O e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá

Ko Kimoutolu 'Oku ou 'Ofa aí, 'Oku ou Valoki'i mo Tautea'i

'E lava 'e hono kātaki'i ko ia 'o e tautea' 'o fakalelei'i mo teuteu'i kitautolu ki ha ngaahi monū'ia fakalaumālie ma'ongo'onga ange.

'Oku lahi e me'a 'oku 'ama- naki mai 'etau Tamai Hēvaní meiate kitautolú. 'Oku hā 'Ene 'amanaki kiate kitautolú 'i he ngaahi lea ko 'eni ne folofola 'aki 'e Hono 'Alo ko Sisū Kalaisí: "Ko ia, 'oku ou faka'amu ke mou haohaoa 'o hangē pē ko aú, pe hangē ko e haohaoa ho'omou Tamai 'a ia 'oku 'i he langí" (3 Nifai 12:48). 'Okú Ne fokotu'u mai te Ne fakamā'oni'oni kitautolu ke tau lava 'o "kātaki'i ha nāunau fakasilesitale" (T&F 88:22) pea "nofo 'i hono 'aó" (Mōsese 6:57). 'Okú Ne 'afio'i 'a e me'a 'oku fie ma'ú, pea 'okú Ne 'omi 'ene ngaahi fekaú mo e ngaahi fuakavá, me'afuaki 'o e Laumālie Mā'oni'oní, kae mahu- 'inga tahá, 'a e Fakalelei mo e Toetu'u 'a Hono 'Alo 'ofa'angá.

'I he ngaahi me'á ni kotoa, ko e taumu'a 'a e 'Otuá kiate kitautolu ko 'Ene fānau, ke tau lava 'o a'usia 'a e fiefia taupotu tahá, pea nofo mo Ia 'o ta'engata, pea hoko 'o hangē pē ko Iá. 'I he ngaahi ta'u lahi he kuohilí

na'e fakamatala'i mai 'e 'Eletā Taleni H. 'Oakesi, "Ko e Fakamaau Faka'osí 'oku 'ikai ko hano fakafuofua'i pē 'a e fakakātoa 'o 'etau ngaahi ngāue lelei pe ngāue koví—'o e me'a kuo tau *faí*. Ka ko hano fakahā ia 'o e ola aofangatuku 'o 'etau ngaahi ngāue mo 'etau fakakaukaú—ko e me'a kuo tau *a'usiá*. 'Oku 'ikai fe'unga ke tau muimui pē ki he ngaahi me'a 'oku faí. Ko e ngaahi fekaú, ngaahi ouaú, mo e ngaahi fuakava 'o e ongoongolelei, 'oku 'ikai ko ha lisi ia 'o e ngaahi me'a 'oku fie ma'u ke fakahū ki ha 'akauni fakalangi. Ko e ongoongolelei 'o Sisū Kalaisí ko ha palani ia 'okú ne fakahā mai kiate kitautolu 'a e founga ke tau [a'usia] ai e tu'unga 'oku finangalo 'a 'etau Tamai Hēvaní ke tau a'usiá."¹

Ko e me'a fakamamahí, he 'oku tokolahi e kau Kalisitianē 'i onopooni 'oku 'ikai ke nau fakahā'i 'oku lahi e ngaahi me'a 'oku fie ma'u 'e he 'Otuá meiate kinautolu 'oku tui kiate Iá, ka 'oku nau lau Ia ko ha taha ngāue fakatamaio'eiki "okú ne feau 'enau